

Шишпанова Н. О.

канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Іванов А. О.

здобувач вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТРАХОВИХ КОМПАНІЯХ

Необхідність комплексного управління ризиками в страхових компаніях зумовлена складною природою їх прояву, високою схильністю страхових компаній до збитків, що негативно впливає на їх фінансову стійкість. Сьогодні спостерігається активне використання ризик-менеджменту страховими компаніями зарубіжних країн, під яким розуміють сукупність послідовних заходів антикризової діяльності, застосування яких має комплексний, системний характер і базується на знанні стандартних прийомів управління ризиком [1, с.49]. В Україні ж управління ризиками у страхових компаніях не має належного розвитку, що пов'язане з відсутністю достатньої методичної бази.

Управління ризиками в страхових компаніях має включати вибір мети, планування способів її досягнення, реалізацію обраних методів та контроль результатів.

В системі ризик-менеджменту виділяють чотири основні етапи управління ризиками. На першому етапі відбувається ідентифікація або виявлення ризиків, що передбачає систематичне виявлення джерел ризику, визначення факторів ризику, їхньої класифікації та попередньої оцінки значущості кожного з цих факторів. На цьому етапі страховим компаніям необхідно визначити такі його компоненти, як об'єкт страхування та страховий випадок.

На другому етапі проводять оцінку потенційних наслідків настання ризику. Оцінка ризиків здійснюється за допомогою актуарних розрахунків, які передбачають застосування статистичних і математичних методів. Погоджуючись з думкою А. Л. Баранова, вважаємо, що цей етап є досить складним, оскільки немає єдиної визначеної структурованої методики оцінювання ризиків [1, с.51]. Ризики є дуже різноманітними за своїми характеристиками. Тому залежно від сфери діяльності, виробничого циклу, бізнес-процесів, конкретного підприємства можуть застосовуватися різні підходи та методи оцінювання. Для оцінки ризику в страховій практиці використовують різноманітні спеціальні методи. У теорії управління ризиками виділяють чотири групи методів оцінювання ризиків: експертні, що дають змогу визначити рівень ризику в тому разі, коли відсутня необхідна інформація для здійснення розрахунків або порівняння, ґрунтуються на опитуванні кваліфікованих спеціалістів з наступною статистично-математичною обробкою результатів цього опитування; економіко-статистичні — застосовуються лише за наявності достатньо великого обсягу статистичної інформації для отримання

точної кількісної величини рівня ризику; розрахунково-аналітичні, що призначені для розрахунків відносно точного кількісного вираження рівня ризику на основі внутрішньої інформаційної бази самого підприємства (переважно застосовуються при оцінці ризику неплатоспроможності і ризику зниження фінансової стійкості); аналогові – дають змогу оцінити рівень ризику по окремих операціях на основі порівняння з аналогічними, вже багаторазово здійснюваними операціями [2, с. 218].

Кожна група методів включає в себе ряд окремих методів. Вибір методу оцінювання ризиків повинен базуватися на порівнянні результатів оцінювання та зусиль, які потрібно прикласти для використання такого методу (складність розрахунків, необхідний обсяг інформації, кваліфікація персоналу тощо). Найпростішими та найменш витратними методами оцінювання ризиків є ймовірнісне оцінювання ризику та ранжування ризиків.

Перші два етапи ризик-менеджменту дозволяють отримати необхідну інформацію для проведення третього етапу – прийняття стратегічних рішень щодо контролю за управління ризиками.

Контроль за ризиком може здійснюватися у фізичній і фінансовій формах. Фізичний контроль передбачає використання превентивних заходів, що дозволяють знизити ймовірність реалізації ризиків та можливих збитків. До таких заходів можна віднести: встановлення протипожежної системи, дотримання правил техніки безпеки, модернізація виробництва, використання інноваційних технологій тощо [2, с. 220]. Фінансовий контроль полягає в пошуку джерел компенсації можливого збитку. Такий контроль за ризиками здійснюється шляхом створення спеціального внутрішнього фонду (фонду самострахування).

Вважаємо, що своєчасне та комплексне врахування ризиків у діяльності страхових компаній, а також здійснення ефективного ризик-менеджменту сприятиме забезпеченню надійності та ліквідності функціонування страховика, надання дієвого страхового захисту для страхувальників та забезпечуватиме ефективність функціонування національного ринку страхування в цілому.

Список використаних джерел:

1. Баранов А. Л. Управління ризиками страхової компанії / А. Л. Баранов, О. В. Баранова // «Грудневі читання — 2013»: збірник тез доповідей Міжнар. наук.-прак. конф. – К. : Логос, 12 груд. 2013. – Т.1. – С. 49–51.
2. Гончаренко І. Г. Ефективність системи страхового ризик-менеджменту в умовах кризових явищ / І. Г. Гончаренко // Вісник ЖДТУ. – 2015. – №2 (72). – С. 217-220.